

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/7966,Dyskusja-panelowa-Styczen-1945-na-Gornym-Slasku-w-ramach-cyklu-Bytomskie-spotkan.html>
03.04.2026, 21:36

Dyskusja panelowa „Styczeń 1945 na Górnym Śląsku” w ramach cyklu „Bytomskie spotkania z historią” z udziałem dr. Dariusza Węgrzyna i Sebastiana Rosenbauma - Bytom, 24 stycznia 2012

24 stycznia 2012 r. w sali wykładowej gmachu głównego Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bytomiu (plac Jana III Sobieskiego 3) odbyła się dyskusja panelowa „Styczeń 1945 na Górnym Śląsku”, w której wzięli udział dr Dariusz Węgrzyn i Sebastian Rosenbaum (OBEP Katowice).

Miejska Biblioteka Publiczna w Bytomiu wraz z Oddziałem Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach zapraszają na cykl spotkań, poświęconych historii Górnego Śląska w XX wieku. To nowe wydarzenie na scenie kulturalnej Bytomia jest efektem współpracy między obiema instytucjami, nawiązanej przy organizacji konferencji popularnonaukowej „Bytom w cieniu dwóch totalitaryzmów: 1933–1989” w kwietniu 2011 roku. Szerokie zainteresowanie poruszaną wówczas tematyką skłoniło obie placówki do opracowania koncepcji spotkań, w czasie których historycy z IPN i innych placówek badawczych regionu opowiedzą o tym, co w minionym stuleciu najmocniej wpłynęło na bieg górnośląskich dziejów. Prelegenci podejmą próbę nowego spojrzenia na znane i nieznane fakty z dziejów Górnego Śląska w ubiegłym wieku. Rządy nazistowskie i wybuch wojny w 1939 roku, zdobycie regionu przez Sowieców w 1945 roku, budowa nowej władzy komunistycznej i jej funkcjonowanie przez następne cztery dekady – to węzłowe punkty tego trudnego czasu, a jednocześnie zarys ogólnej tematyki spotkań. Ich forma – dyskusja panelowa – dopuszcza do głosu także publiczność. Dyskusjom towarzyszyć będzie omówienie wydanych ostatnio książek dotyczących prezentowanej tematyki.

Pierwsza edycja Bytomskich Spotkań Historycznych poświęcona była okupacji Górnego Śląska przez Armię Czerwoną. Uczestnicy prelekcji cofnęli się w czasie do stycznia 1945 roku, czyli do momentu wkroczenia wojsk radzieckich na Górnym Śląsk. Głównym tematem dyskusji była deportacja mieszkańców regionu do Związku Sowieckiego na roboty przymusowe, szacowana nawet na 90 tys. wywiezionych. Deportowanych kierowano na Ukrainę, do Donbasu, do wielkich kopalń i hut i osadzano w sowieckich łagrach. Dużą grupę deportowanych stanowili górnicy, wywożeni całymi załogami jednej zmiany, gdy tylko wyjechali na powierzchnię. Dyskusja dotyczyła także społecznych i ekonomicznych skutków deportacji, drastycznego zubożenia społeczeństwa, demontażu śląskiego przemysłu, który wraz z dorobkiem gospodarczym innych państw okupowanych z terenu Europy środkowo-wschodniej wzbogacił radziecki skarb państwa o 18 miliardów dolarów. O zagadnieniu tym opowiedział historyk z katowickiego IPN dr Dariusz Węgrzyn, a spotkanie poprowadził

Sebastian Rosenbaum.

Serdecznie zapraszamy na kolejne spotkania!